

Utländska investeringar i Sverige har stor betydelse eftersom utlandsägda företag som investerar och etablerar sig i landet skapar tillväxt och arbetstillfällen. Dessutom tillförs kompetens och kapital som bidrar till ökad konkurrenskraft.

Denna utredning har i uppdrag att göra en översyn av investeringsfrämjandet i Sverige. Slutbetänkandet behandlar uppdraget om ett samlat system för rapportering av investeringshinder samt uppdraget om en tydlig målformulering, ansvarsfordelning och samverkan mellan de olika aktörerna inom investeringsfrämjandet. I delbetänkandet *Bättre kommunikation för fler investeringar* (SOU 2018:56) behandlades uppdraget om en förbättring av den samlade strategiska marknadsföringen av Sverige som destination för utländska investeringar.

Slutsatser och föreslagna åtgärder

Utredningen drar i slutbetänkandet ett antal slutsatser och föreslår utifrån dessa bl.a. följande insatser:

Tydlig målformulering, ansvarsfordelning och samverkan mellan aktörer

1. För att kraftsamla på nationell nivå bör en strategi för investeringsfrämjande antas som del av den fortsatta exportstrategin.¹ Ett antal områden föreslås ingå i denna strategi:
 - en konkret handlingsplan
 - identifierade prioriterade branscher/sektorer och länder för investeringsfrämjandet

- förstärkt arbete med långsiktigt strategiskt viktiga investeringar för Sverige (*eng. High Potential Investments (HPI)*)
- tydliggörande om Team Sweden Invests framtida inriktning.

2. En nationell samordnare (investeringsamordnare) som ansvarar för att följa upp investeringsfrämjandestrategin bör tillsättas med placering på Utrikesdepartementet.

3. Team Sweden Invest har uppfyllt funktionen och de uppsatta målen i exportstrategin, bl.a. framtagandet av en strategisk inriktning för investeringsfrämjandet. Denna kan utgöra ett viktigt bidrag till en framtida investeringsfrämjandestrategi. För att höja samverkan till nästa nivå bör Team Sweden Invest samla fler aktörer under den nationella investeringsamordnarens ledning och fokusera på aktuella aktivitetsområden som exempelvis talangattraktion.

4. Det finns stor potential att stärka arbetet med HPI genom att utforma ett arbetssätt liknande exportstrategins satsning på stora affärer av högt strategiskt intresse för svenska företag (*eng. High Potential Opportunities (HPO)*). Sveriges export- och investeringsråd Business Sweden bör därför ges i uppdrag att tillsammans med svenska regioner identifiera och utveckla investeringsmöjligheter av speciellt hög strategisk betydelse för Sverige och sedermera marknadsföra dessa mot ett lämpligt urval av ledande internationella företag. Dessutom bör projektgrupper skapas för enskilda HPI, inom ramen för vilka relevanta aktörer (inklusive regeringsrepresentanter) kraftsamlas vid aktiviteter så som in- och utgående högnivådelegationer.

5. Utredningen ser även potential i att intensifiera nyttjandet av en rad aktörer inom investeringsfrämjandet som exempelvis utlandsmyndigheter i prioriterade länder, handelssekreterare hos Business Sweden samt honorärkonsuler.

6. Alla utländska investeringar sker i en lokal miljö men investeringsfrämjandeaktörer på lokal och regional nivå i Sverige har varierende förutsättningar att attrahera investeringar och etableringar. Kortsiktig projektfinansiering rymmar illa med investeringsfrämjandens långvariga affärsprocesser. Två åtgärder föreslås för att stärka upp det regionala investeringsfrämjandet:

¹ Exportstrategins namn föreslås ändras till Internationalsiseringsstrategin eller Export- och investeringsfrämjandestrategin.

- Basanslag från staten motsvarande en helidstjänst per region, som villkoras mot en lika stor finansiering från respektive region.
- Business Sweden tilldelas ökade resurser för ytterligare en helidstjänst dedikerad till det regionala investeringsfrämjandet.

Ett samlat system för rapportering av investeringshinder

7. Under en investeringsprocess finns ett stort antal potentiella hinder för utländska investerare. Därför bör investeringsmyndighetens uppdrag även innefatta att adressera inrapporterade investeringshinder då en tydlig ansvarig aktör saknas, samt i kontakt med övriga Regeringskansliet, myndigheter och andra relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå verka för lösningar till hinder för utländska investeringar i Sverige.

8. Vidare bör Business Swedens uppdrag i relation till rapportering av investeringshinder tydliggöras, bl.a. genom ett uppdrag att årligen sammanställa en rapport till Regeringskansliet som beskriver näringslivs- och investeringsklimatet i Sverige. Rapporten ska bygga på data inhämtad från utländska företags investeringsprocesser och innehålla konkreta exempel på hinder för utländska investeringar i landet.

9. Kompetensförsörjningen i Sverige är ett särskilt påtagligt hinder för utländska företag. Detta har identifierats av exempelvis Team Sweden Invest, Business Sweden och regionala investeringsfrämjandeorganisationer (IFO) samt i internationella index. Satsningar på internationella center i Göteborg, Lund och Stockholm har potential att bidra till att lösa hinder på individnivå och attrahera internationell kompetens. Det behövs också ett engagemang för talangattraktion från aktörer på nationell nivå. Som en del i detta föreslår utredningen att Svenska institutet får ett särskilt uppdrag att utifrån ett främjarperspektiv marknadsföra Sverige i utlandet gentemot målgruppen internationell kompetens och talang. Uppdraget bör genomföras i nära samverkan med Business Sweden, regioner, kommuner, svenska utlandsmyndigheter, Migrationsverket och andra berörda myndigheter.

EU-förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar

10. Det förändrade globala säkerhetsläget innebär ett behov av vaksamhet mot vissa typer av utländska direktinvesteringar. Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att beakta den nyligen godkända EU-förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar. Regeringen har sedan tidigare identifierat ett behov att närmare utreda förordningens implikationer. I väntan på detta föreslår utredningen att Business Sweden:
 - Ökar dialogen avseende säkerhetsrisker med myndighet som regeringen utser i syfte att tidigt hantera potentiella investeringar som kan innebära risker för kritisk infrastruktur och andra säkerhetsrisker, samt
 - Bistår regionala IFO i att genomföra en första bakgrunds-kontroll av potentiella utländska investerare.